

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid: Status og tanker om veien videre

Notat fra programstyret 2019-2022

»» Program for kunstnerisk utviklingsarbeid: Status og tanker om veien videre

Notat fra programstyret 2019–2022

Forfattere:

Programstyret 2019–2022

Foto side 1: Arbeid av Christine Hansen, studiobesøk i forbindelse med Artistic Research Forum, Stavanger, 2022 (foto: Linda Lien)

Status for PKU

Det avtroppende styret for Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) ønsker med dette dokumentet å bringe videre erfaringer fra de siste fire årene og peke på noen sentrale utviklingstrekk og utfordringer som vi anbefaler det påtroppende styret å arbeide videre med.

Programstyret har fulgt PKU gjennom en periode med organisatorisk omlegging, utvikling av mer komplekse samarbeidsformer og vekst i aktivitet. PKU har nå tre sentrale plattformer for samarbeid med sektoren gjennom UHR-Kunst, design og arkitektur (UHR-KDA), Nasjonal forskerskole i kunstnerisk utviklingsarbeid og forvaltningen av tilskuddsmidler gjennom Prosjektprogrammet. Disse omtales mer utdypende nedenfor.

Gjennom Stipendiatprogrammets møteplasser har PKU siden tidlig på 2000-tallet vært en samlende arena for kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge. Kunnskapsdepartementet har videreført denne rollen til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) og fastslår at programmet skal bidra til utvikling av kvalitet og kompetanse i institusjoner som tilbyr skapende og utøvende kunstutdanning.

Styreperioden har omfattet koronapandemien. Dette har medført utfordringer for institusjonene, forskerskolen og prosjektene. Perioden har imidlertid også bidratt til å forsterke noen utviklingsmuligheter. Det har vist seg enklere å nå bredere ut gjennom digitale møteplasser. Seminar med søkerveiledning har vært gjennomført digitalt og dermed blitt mer tilgjengelig. Styret har også etablert digitale møter for prosjektledere på tvers av institusjoner og fagområder. Dette har vært positivt for erfaringsutveksling og tilbakemelding til programstyret.

Manglende finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid er dokumentert av UHR-KDA. Det blir en viktig oppgave for programstyret i samarbeid med UHR-KDA å arbeide for mer ressurser og bedre rammevilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid.

PKU skaper møteplasser for stipendiater, veiledere, prosjektledere og andre faglig og administrativt ansatte som har arbeidsoppgaver knyttet til kunstnerisk utviklingsarbeid. Disse møteplassene bør vedlikeholdes og styrkes.

Fra prosjektet «Illuminating the Non-Representative», presentert under Artistic Research Forum, Trondheim, 2021, av prosjektleder Hilde Kramer (foto: Linda Lien)

Eierskap

Etter en omorganisering i UHR i 2019 ble det opprettet en ny strategisk enhet for kunst, design og arkitektur: UHR-KDA. PKU er på vegne av HK-dir observatør i UHR-KDA.

PKU har behov for samordning av aktivitet og innretning med UHR-KDAs strategidokumenter og handlingsplaner. Sakene det arbeides med gjelder rammevilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid:

- Bedre finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid generelt og ph.d.-stillinger spesielt.
- Etske retningslinjer og eventuelt etisk komité for kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norsk vitenarkiv (CRISTin) og bedre infrastruktur for visning og lagring.
- Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring av data: Avklaring av spørsmål knyttet til deling og gjenbruk av kunstnerisk forskning.
- Plassering av kunstnerisk utviklingsarbeid innen vitenskapsdisipliner.

UHR-KDA har satt ned en arbeidsgruppe for kunstnerisk utviklingsarbeid som erstatter tidligere Nasjonal råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU). Denne arbeidsgruppen og andre spesialistgrupper har arbeidet med temaene omtalt ovenfor. Programstyret ser positivt på og anerkjenner viktigheten av at institusjonene forvalter dette ansvaret. PKU ivaretar sekretariatsfunksjon for arbeidsgruppen.

Nåværende og uteksaminerte stipendiater møtes på tvers av institusjoner og fagområder under Artistic Research Forum, Stavanger 2022 (foto: Linda Lien).

Forskerskolen

Den norske modellen for nasjonalt og tverrfaglig samarbeid om forskerutdanning i utøvende og skapende kunstfag har eksistert siden 2003 da Stipendiatprogrammet ble opprettet. I 2018 ble de første ph.d.-programmene i kunstnerisk utviklingsarbeid etablert ved norske institusjoner.

Forskerskolen tilbyr fellesfaglig opplæring for stipendiater fra ulike institusjoner og fagområder, og har eget styre med representanter oppnevnt av institusjonene. Samarbeidet om forskerskolen er en videreføring av PKUs plattform for tverrfaglig utveksling og kommunikasjon.

Det institusjonelle eierskapet er viktig for den videre utviklingen av utdannings-tilbudet. Gjennom programperioden er det etablert 6 ph.d.-program og flesteparten av stipendiatene fra Stipendiatprogrammet er overført til disse.

Programstyret har fortsatt en formell rolle i Stipendiatprogrammet knyttet til oppnevning av bedømmelseskomité og godkjenning av utdanningen for de stipendiatene som ikke er tatt opp i et ph.d.-program. Det er kun et fåtall stipendiater igjen, og det er ikke tatt opp nye stipendiater i Stipendiatprogrammet de siste to årene.

Stipendiatprogrammet vil bli utfaset i løpet av neste styreperiode. Programstyret har en representant i forskerskolens styre så lenge det fortsatt er stipendiater tilknyttet Stipendiatprogrammet.

Per desember 2022 er det 120 stipendiater tilknyttet Stipendiatprogrammet eller institusjonelle ph.d.-program.

Stipendiater i forskerskolen per
31.10.2022

Fagområde	SP	ph.d.
	Totalt	Totalt
Arkitektur	0	1
Design	0	10
Visuell kunst	2	34
Film	5	7
Scenekunst	3	15
Musikk	5	38
	15	105

Antall stipendiater har økt med 27% i programperioden, fra 94 til 120. Tabellen nedenfor viser opptak av nye stipendiater per år og fag.

Fagområde	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Arkitektur		0		1	0	1
Design	1	0	1	2	0	4
Film	1	2	3	0	0	6
Visuell kunst	2	11	3	6	0	22
Musikk	8	7	9	8	2	34
Scene	4	4	1	4	0	13
Sum	16	24	17	21	2	80

PKUs oversikter viser at det er 38 stipendiater i forskerskolen som er tatt opp i 2018 eller tidligere. Departementet har i styringsdialog tatt opp utfordringer knyttet til gjennomstrømning og uteksaminering i programmene. Etter etableringen av ph.d.-programmene er dette nå et institusjonelt ansvar.

De siste 10 årene har 106 stipendiater fullført sitt program. Før pandemien var det en jevn vekst, men vi ser en klar nedgang i 2021. I 2022 har antall disputaser tatt seg opp igjen.

Tabell V3.12 Fullførte kandidater 2013-22. Antall.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum 13-22
NMH	3	4	3	2	3	1	2	4	1	5	28
KHiO		5	1	4	3	1	6	7	1	4	32
UiB	1	4	1	2	2	2	1		2	4	19
NTNU	2			1		3	1		2	3	12
HiNN	1						1				2
HiØ					1			1	1	1	4
UiA								1			1
UiS					1	2					3
UiT						1	1	1		2	5
Totalt	7	13	5	9	10	10	12	14	7	19	106

Tallene inkluderer avlagte ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid og fullførte kandidater i Stipendiatprogrammet.

En døråpner

Det er per desember 2022 avlagt 127 ph.d. eller arbeider fra Stipendiatprogrammet.

Fagområde	
Arkitektur	2
Design	8
Visuell kunst	40
Film	4
Scenekunst	16
Musikk	57
	127

Bilde: Fra stipendiat Erik Friis Reitans prosjekt *Teleportation*, Rom 61, Fakultet for kunst, musikk, design, Universitetet i Bergen (foto: Linda Lien)

PKU gjennomførte i 2021 en undersøkelse rettet mot kandidater som har fullført og bestått Stipendiatprogrammet eller et ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid. Undersøkelsen kartlegger kandidatenes utbytte av å gjennomføre programmet, samt betydningen for deres videre yrkeskarriere.

Undersøkelsen viser at kandidatene raskt finner arbeid etter fullført program, og så godt som alle hadde på undersøkelsestidspunktet relevant jobb. Nærmere halvparten av kandidatene jobber innen universitets- og høyskolesektoren, mens en tredjedel jobber med utøvende kunst. Kandidatene gir uttrykk for at de har hatt stort utbytte av å gjennomføre programmet.

Forskningsprosjekter

Programstyrets hovedoppgave er å gi råd om utlysning og innstille for tilskudd av midler gjennom Prosjektprogrammet. Siden 2011 har PKU mottatt 171 prosjektsøknader og i alt 58 prosjekt har fått tildeling fra programmet med en samlet ramme på 149 mill NOK. Årlig mottar programmet 15-20 søknader og 3-5 prosjekt kan innvilges.

Programstyret har de siste årene revidert kriteriene for tildelinger fra Prosjektprogrammet. Det er satt en øvre økonomisk ramme på 3 mill. for tildeling til ett prosjekt og åpnet for at søknader kan skrives på norsk.

	Sum søknader	Sum innvilga
HiNN	14	4
HiSØ	1	0
OsloMet	4	1
HiOf	6	4
KHiO	30	11
NMH	20	11
NTNU	28	8
U i Agder	14	1
U i Bergen	29	13
U i Stavanger	11	2
U i Tromsø	6	3
Kristiania	4	0
NLA	1	0
Westerdals	3	0
Sum	171	58

Inst	Tverrfaglig	Film	Scene	Visuell kunst	Design	Musikk	Sum	
INN Film		6 785 000					6 785 000	5 %
HiØf - Scene			7 399 539				7 399 539	5 %
KHiO	5 698 000		7 950 000	12 114 000	3 700 000		29 462 000	20 %
NMH						31 479 391	31 479 391	21 %
NTNU	5 661 000		402 000	3 777 000		5 897 000	15 737 000	11 %
OsloMet	4 044 000						4 044 000	3 %
UiA						2 300 000	2 300 000	2 %
UiB				17 364 000	6 255 000	13 215 000	36 834 000	25 %
UiS			5 221 936				5 221 936	4 %
UiTØ	3 000 000					6 534 000	9 534 000	6 %
	18 403 000	6 785 000	20 973 475	33 255 000	9 955 000	59 425 391	148 796 866	
Prosent:	12 %	5 %	14 %	22 %	7 %	40 %		

Flere prosjekt har problemer med å holde oppsatt fremdriftsplan og er forsinket med slutføring, noe unntakstilstanden i 2020-2021 også har bidratt til.

Evalueringen av programmet i 2017 pekte på til dels mangelfull sluttrapportering fra prosjektene. Etter dette er det innført nye systemer og rutiner for rapportering og det er etablert årlige møter med prosjektlederne.

Det er viktig at prosjektene har en god forankring ved institusjonene. Turnover i stillinger kan føre til manglende kontinuitet. I tillegg får vi tilbakemeldinger om manglende kommunikasjon mellom prosjektledere og administrasjon. Flere prosjektledere tar opp slike forhold i sine rapporter til programstyret.

Institusjonene kan søke om finansiering av stipendiatstilling knyttet til et prosjekt. I noen tilfeller tar det lang tid før stipendiat er tilsatt. Stipendiaten kommer da i utakt med prosjektet, noe som er bekymringsfullt med tanke på samarbeid og tilknytning til prosjektet. Vi gir ingen direkte tilråding her, men dette bør tas opp i forbindelse med 3-årsevalueringen i forskerskolen.

Programstyret har stilt krav til prosjektene om å være oppmerksom på kjønnsbalanse i organisering av prosjekter, både i prosjektledelse og i sammensetning av prosjektgrupper. Det er store forskjeller i de ulike faggruppene. I 2022 tildelte programstyret en stipendiatstilling til UiB som gjennom sitt prosjekt skal jobbe med kjønns(u)balanse innen fagområdet jazz/improvisasjonsmusikk.

Prosjektene oppfølging av kvalitetsaspekter som etikk og mangfold er tatt opp både i dialog om fagutvikling og i programmets samlinger. Dette er også tatt opp i UHR-KDA sitt arbeid med etiske retningslinjer og åpen forskning.

Programstyret har ønsket mer åpenhet rundt prosessene og avgjørelsene. Som ledd i dette deler vi fagfellenes vurderinger med søkerne. Tilbakemeldingene kan være nyttige for videre arbeid med prosjektene og eventuelt fornyet søknad.

Fra stipendiat Vidars Schankes studio, Stavanger (foto: Linda Lien)

Finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid

Institusjonenes innspill til Regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning peker på at oppbygging av PKU er nødvendig for å sikre gode og likeverdige rammevilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid og annen forskning. I en høringsuttalelse til Langtidsplan for høyere utdanning og forskning ba vi om at kunstnerisk utviklingsarbeid må integreres tydelig i forskningsbegrepet og inkluderes i regjeringens satsing på forskning og utdanning. Dette er ikke fulgt opp i meldingen.

Et notat fra UHR-KDA i 2022 gir en tallmessig sammenligning med andre fag og konkluderer med at det er rimelig å planlegge for en gradvis økning av ressursinnsatsen til kunstnerisk utviklingsarbeid, etter to spor:

- Økning av prosjektmidler til kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom Program for kunstnerisk utviklingsarbeid. Slike prosjektmidler vil også gi grunnlag for en viss økning i prosjektfinansierte rekrutteringsstillinger.
- Økning av antall rekrutteringsstillinger over institusjonenes ordinære budsjetter, øremerket for ph.d.-programmene i kunstnerisk utviklingsarbeid.

Innenfor den aktuelle målperioden anser programstyret det som hensiktsmessig at PKU er hovedaktøren for fordeling av tilskuddsmidler til kunstnerisk utviklingsarbeid.

Det er pågående prosesser for effektivisering og samordning av tilskuddsforvaltningen i HK-dir. PKUs egenart har gitt rom for å videreføre en forvaltning med fagnære sakkyndige og et programstyre som innstiller til fordelingsvedtak som gjøres administrativt i direktoratet. PKU har utviklet rutiner og prosesser for kvalitetssikring og fagfelle vurdering av prosjektsøknader. Med økende antall prosjektsøknader bør disse rutinene revurderes med tanke på forsvarlig ressursbruk.

Søknadsfristen for tildeling i 2023 var i november 2022. Det kom inn hele 27 prosjektsøknader og 18 stipendiatsøknader. Dette understreker behovet for at det nye programstyret sammen med UHR KDA jobber for økte ressurser til kunstnerisk utviklingsarbeid.

Internasjonalt samarbeid

PKU har et etablert samarbeid i Norden gjennom sommerakademiet for stipendiater ([SAAR Summer Academy for Artistic Research](#)) og tidsskriftet VIS. Medlemskapet og deltakelsen i europeisk samarbeidsorganisasjoner som ELIA, AEC og SAR er også sentralt.

De fleste av prosjektene finansiert av PKU har internasjonale samarbeidspartnere og mange har også offentlige presentasjoner av verk utenlands. Det stilles imidlertid ikke krav om dette. Det finnes midler til internasjonalt samarbeid og utveksling gjennom andre programmer administrert av HK-dir.

Kunstnerisk utviklingsarbeid –artistic research – er på frammarsj i hele Europa, og det jobbes for å innarbeide kunstnerisk utviklingsarbeid i sterkere grad i offisielle planer og dokumenter. Interesseorganisasjonene for kunsthøgskole i Europa har gått sammen om dokumentet *Vienna declaration* der en slår fast at kunstnerisk utviklingsarbeid oppfyller alle kriterier til forskning som kreves i OECDs Frascati manual. Som følge av dette er det foreslått endringer i manualens omtale av kunsthøgskole og krevd at kunsthøgskolene etableres som et eget kunnskapsdomene. Foreløpig har OECD ikke prioritert å ta inn disse endringene.

Deling og publisering

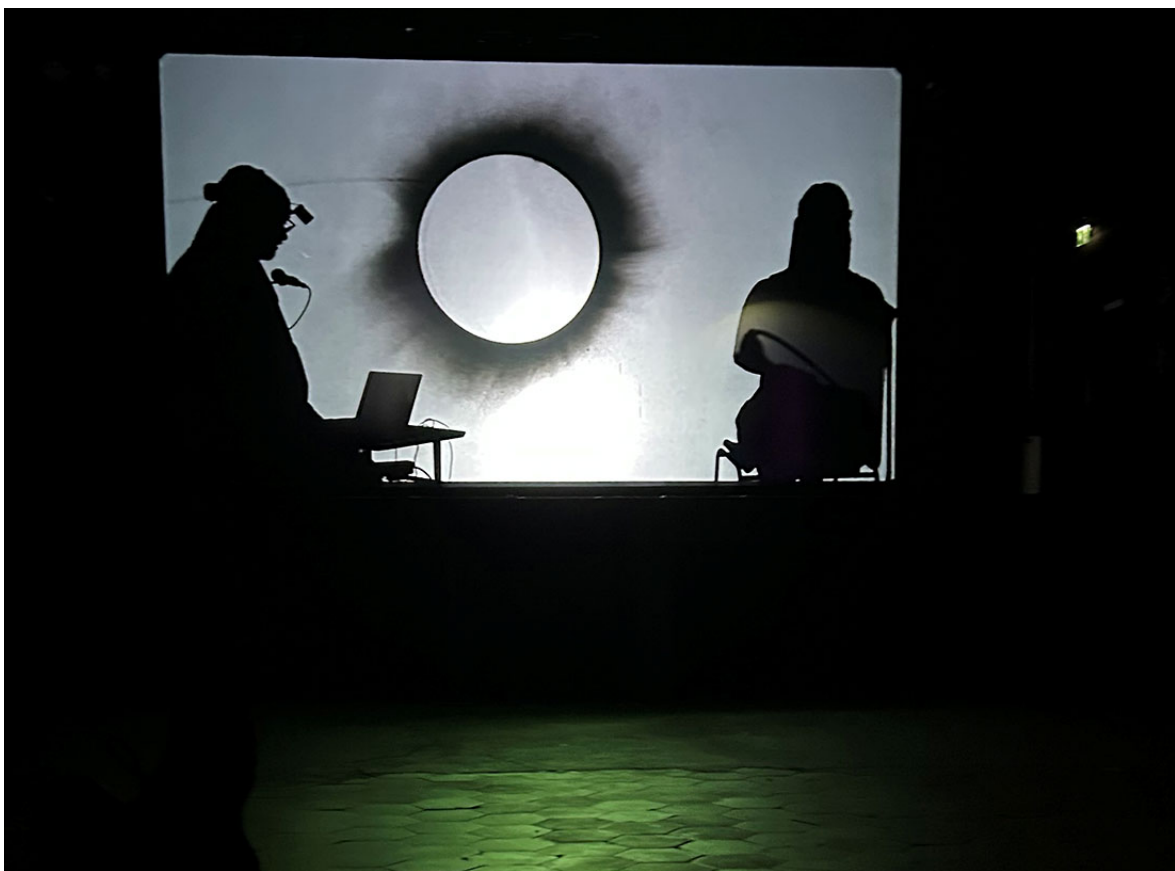
For prosjekter som mottar midler fra Prosjektprogrammet stilles det krav om å søke internasjonal publisering. Antall fagfelle vurderte tidsskrifter er begrenset. Det

arbeides nå med å samle tidsskrift for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid i en egen faggruppe innenfor den nasjonale publiseringsindikatoren.

Det finnes imidlertid en rekke andre relevante publiseringskanaler for kunstnerisk utviklingsarbeid. PKUs prosjekter når med sine kunstneriske presentasjoner og verk et stort publikum, også utenfor akademien, gjennom for eksempel konserter, forestillinger, utstillinger og utgivelser i ulike format. Dette vil bli registrert i Nasjonalt vitenarkiv, men er ikke inkludert i oversikten over publiseringskanaler som kun har fokus på tidsskrift.

Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring av data er en sentral forskningspolitisk målsetting. En forutsetning for dette er at god infrastruktur finnes tilgjengelig. Programstyret ser en klar utfordring knyttet til publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid. Fagfeltet er relativt nytt, og det må bygges både kultur og systemer for dette. Det er også behov for avklaring av spørsmål knyttet til rettigheter til resultater fra kunstnerisk forskning. I oktober 2022 presenterte en arbeidsgruppe ledet av dekan Jørn Mortensen ved Kristiania en utredning om utfordringer som følge av ambisjonen om åpen tilgang på resultater og forskningsdata innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Dette er spørsmål som programstyret må jobbe videre med i krav til prosjektsøknader.

PKU har i samarbeid med Stockholm konstnärliga högskola etablert det nordiske tidsskriftet VIS. Første ordinære utgave kom i 2019 og tidsskriftet har to årlige utgaver. VIS er digitalt og fagfellevurdert. Det har åpen tilgang og er registrert i DOAJ. Tidsskriftet skal bidra til utvikling av nordiske fagspråk og større grad av formidling og publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid i varige formater. '

Lansering av VIS under Artistic Research Forum, Tou Scene, Stavanger, 2022 (foto: VIS)

Research Catalogue

Research Catalogue (RC) er den største internasjonale publiseringsplattformen for kunstnerisk utviklingsarbeid. RC ble opprettet som en teknisk plattform for publisering og en database for arkivering, spesielt tilrettelagt for kunstnerisk forskning, både for den enkelte forsker og for institusjoner og tidsskrifter. Det skal utvikles grensesnitt for høsting av materiale fra RC til Nasjonalt Vitenarkiv.

Det er organisasjonen Society for Artistic Research (SAR) som eier RC. Drift og utvikling av RC finansieres gjennom årlige tilskudd fra medlemsinstitusjoner som inngår som portalpartnere. PKU og flere norske utdanningsinstitusjoner er portalpartnere og kan bruke verktøyet synliggjøring av egen forskning og samhandling i prosjektarbeid, undervisning og evaluering.

RC er i seg selv ikke en fagfelleverdert publiseringskanal, men tidsskriftene som bruker RC som plattform er fagfelleverderte (f.eks. VIS og JAR).

Programstyret har bidratt til en satsing på Research Catalogue og støttet videreutvikling av verktøyet. Det brukes nå aktivt i forskerskolen og har fått økt betydning både for publisering og undervisning gjennom pandemien.

Møteplasser

Artistic Research Forum er blitt en sentral møteplass for de skapende og utøvende kunstfagene og for presentasjon og diskusjon av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge.

I samarbeid med Fakultet for kunst, musikk og design ved Universitetet i Bergen, arrangerte PKU våren 2022 en nasjonal konferanse om sakkyndig vurdering og fagfellearbeid i kunstnerisk utviklingsarbeid. Høsten 2022 arrangerte PKU sammen med UHKR-KDA og UiO et seminar om deling av forskningsdata- og resultater i kunstfagene. Slike samarbeid med sektoren mener vi bør stimuleres.

Nærhet til fagmiljøene er en grunnleggende verdi ved den norske modellen. PKU har etablert egne møteplasser for stipendiater, veiledere, prosjektledere og andre faglig og administrativt ansatte som med arbeidsoppgaver knyttet til kunstnerisk utviklingsarbeid.

Sekretariatet

Programstyret som går av i 2022 har fulgt programmet gjennom store endringer. PKU har i løpet av få år gått fra å være en selvstendig enhet til å bli et lite program i et stort nasjonalt direktorat.

PKU er nå en del av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse i Divisjon for høyere utdanning og forskning og Avdeling for europeisk samarbeid og kvalitets-

utvikling. Divisjonen består av avdelinger rettet mot globalt samarbeid, innovasjon i utdanning, digital omstilling, universell utforming og samfunnsikkerhet, alle rettet mot høyere utdanning. Avdelingen forvalter tilskuddsordninger og skal bidra til kunnskapsutvikling rundt kobling mellom utdanning og forskning, europeisk samarbeid og mobilitet i høyere utdanning. Tiltak for kvalitetsutvikling i høyere utdanning hører til avdelingen, blant annet Sentre for fremragende utdanning (SFU). Kunstutdanningene er godt representert på flere felt, særlig utveksling, men det er også et ubenyttet potensial her.

Programmet har 2,5 dedikerte årsverk og har hatt stabilitet i stillingene, noe vi opplever som en fordel. Sekretariatet har god kjennskap både til stipendiater, institusjoner og prosjekter. Vi har sett det som viktig at programmets aktiviteter ikke har vært spredt ut på for mange personer, noe som har gitt kvalitet og kompetanse i gruppen.

Sekretariatet ser behov for å bruke mer ressurser på dokumentasjon, utredninger og informasjonsarbeid. Oppgaver som kandidatundersøkelsen og treårs-evalueringen av forskerskolen gir viktig kunnskapstilførsel til programmet, men er også krevende ressursmessig. Det er behov for å øke stillingsressursene til minimum 3 årsverk, noe det er satt av midler til i PKUs driftsbudsjett

Veien videre

Programstyret har jobbet for økt oppmerksomhet omkring vilkårene for kunstnerisk utviklingsarbeid og et godt samarbeid er etablert med institusjonene og UHR-KDA på områder som vitenarkiv, finansiering, etikk og åpen forskning. Det er økt anerkjennelse av fagområdet og institusjonene er tydelige på at en opptrapping av midler gjennom PKU er prioritert.

Det ligger trolig et potensiale for kunstfagene i å utnytte en større bredde av tilskuddsordninger i HK-dir. Direktoratet har et særlig ansvar for tilskuddsordninger og programmer knyttet til internasjonalisering og digitalisering. Det er flere eksempler på finansiering og deltakelse i prosjekter gjennom EUs programmer for strategiske partnerskap. Her kan PKU gjennom sine nettverk og plassering bidra til kobling og bygging av samarbeid.

Det avtroppende Programstyret ser et behov for å øke synligheten av programmet utenfor kunstinstitusjonene. For å oppnå dette kreves det samarbeid med andre aktører som jobber for synliggjøring. Det kan være aktuelt å etablere nye publiseringskanaler og møteplasser, finne arenaer som kan nå et videre publikum gjennom nye, offentlige visningssteder.

PKU vil fortsette i samarbeidet som portalpartner i Research Catalogue og bruke RC aktivt i gjennomføringen av forskerskolens undervisningstilbud og som verktøy for synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge. Det bør jobbes for en bedre dokumentasjon av prosjektmassen gjennom bruk av RC. Dette kan bidra til større

synlighet både av kandidater og prosjekter. Presentasjonen av kandidater i RC bør gjøres mer tilgjengelig og suppleres med statistikk som f.eks. viser kandidattall per institusjon og fag.

PKU bør utvikle prosessen for prosjektoppfølgning og -avslutning, med en tettere dialog med prosjektleder og institusjon. Innføring av nettverksmøter for prosjektoppfølging, dialog om kvalitetsutvikling og annen prosjektlederstøtte kan vurderes.

Det skjer store endringer på feltet også i et internasjonalt perspektiv. Det er kommet flere møteplasser for kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom konferanser og andre arenaer, både fysiske og digitale. Det er imidlertid mye som må gjøres og som enda trenger tid og ressurser. Det er fortsatt behov for et nasjonalt program, ikke bare for å forvalte tilskuddsmidler, men for å binde sammen det nasjonale nettverket.

Utfordringen handler nå om andre former for synlighet og om aktiviteter for å bringe kunstfagenes fornyelsesdiskusjoner ut i en større offentlighet. Dette vil være nødvendig for å styrke fagenes posisjon og rammebetingelser og må gjøres i et nært samarbeid med institusjonene gjennom UHR-KDA.

Vedlegg

Viktige dokumenter

- [UHRs notat om finansiering av KU](#)
- [UHRs notat om åpen forskning](#)
- [Kandidatundersøkelsen](#)
- [NRKUs rapport om publisering og synliggjøring av KU](#)
- [Eksposisjon til Seminar 1 i forskerskolen](#)

